

Postdølen

MEDLEMSBLAD FOR POSTPENSJONISTENE I OPPLAND

Årgang 22

Mai 2023

Nr 5

Velkommen til Postmuseet i sommar!

Som kjent går medlemmer i Postpensjonistane gratis inn på Maihaugen, ved å syne medlemskort. Kanskje det er lenge sidan du var på Maihaugen/Postmuseet, eller kanskje du ikkje har vore der eingong? Postmuseet er siste åra oppgradert, med ny fin garasje for kjøretya, og ein del oppgradering inne. Kanskje du møter ein Postmeister du kjenner og. (Desse er pensjonerte postfolk.) Postmeistertenesta ser slik ut for sommarsongen:

- 19. - 25. juni Arve Nørjordet
- 26.juni - 2. juli Dagny Arnestad
- 3. - 9. juli Svein Normann Larsen
- 10. - 16. juli Øyvind Røgeberg Sørensen
- 17. - 23. juli Kirsti Stalheim
- 24. - 30. juli Jan Rognaldsen
- 31. juli - 6. aug. Steinar Setten
- 7. - 13. aug. Berit Holm Olsen
- 14. - 20. aug. Ola Ramstad

St Hanskvelden 23. juni, er det denne gongen Sel kommune som har opplegget med underhaldning oppi setra på Maihaugen. Da blir det heilt sikker mange fine kulturinnslag frå Sel. Dette brukar å vera ein svært triveleg kveld på Maihaugen.

Alle besøkjande blir slept inn kl. 10 kvar dag. Velkomen til eit triveleg besøk på Maihaugen/Postmuseet.

Arve

Lederens spalte

Gode venner!

Årets Trygdeoppgjør!

Så var det tid for å justere våre pensjoner igjen. I år varsler Regjeringen skattelette og historisk økning for pensjonistene.

Det som er spesielt i år, er at pensjonen etterreguleres for prisstigningen i 2022. Pensjonistene får med det et oppgjør som er vesentlig høyere enn andre i de kjente oppgjørene, sier Vedum.

Dersom Stortinget vedtar regjeringens forslag, vil den årlige pensjonen økes med 8,12%. I tillegg kommer skatteletten for dem med pensjon under 370.000 kroner i året. Pensjonistforbundet savner en sterkere sosial profil i forslaget, og etterlyser mer til minstepensjonistene, og vil ta opp dette og andre krav i møte med regjeringen den 15. mai. Hva som blir resultatet i årets trygdeoppgjør er ikke kjent i skrivende stund, men det er grunn til tro at det blir det beste på mange år.

Vennlig hilsen Leif

Månedens pensjonistord:

Der er en lykke i livet
som ikke kan vendes til lede:
Det at du gleder en annen,
det er den eneste glede.

Arnulf Øverland

Historiske tilbakeblikk

Postdølen ønsker stoff og bilder av historiske tilbakeblikk som våre lesere sikkert har i bøtter og spann. Redaksjonen vil være hjelpelige med å redigere og sette sammen stoff som kan brukes i Postdølen framover.

Kom med innspill - slå dere gjerne sammen for å «grave» fram stoff fra ulike hendelser som dere har opplevd gjennom årene.

GRASROTANDELEN

Det gleder oss om ditt spillekort

blir registrert med

org. nr. 983 540 686

Tusen takk!

Støtt oss via

GRASROTANDELEN

Historiske tilbakeblikk

Under arbeidet med Postdølen for mai, manglet det noe bidrag til en artikkel om historisk tilbakeblikk. Jeg tok et søk på nettet, og fant da flere artikler som er skrevet av vårt medlem Per Bakke, tidligere ansatt ved Otta postkontor. Per har bidratt mye med lokalhistorie, også posthistorie. Som kontoraspirant -før avslutningskurs på Trinn I, ble jeg sendt til Otta postkontor, der jeg hadde noen fine år sammen med bl.a. Per og Odd Bakke. Der fikk jeg god opplæring, under særdeles fine arbeidsforhold som Per og Odd bidro til. Otta postkontor, som de fleste postkontor er nå historie. Etter en kort telefonsamtale under arbeidet med Postdølen, er Per kjent med at denne artikkelen kommer i dette nummeret.

Egil Haug

Post gjennom Sel i 350 år

Av Per Erling Bakke, Otta

Trolig var det organisert posttjeneste gjennom Sel allerede fra 1647. Dette året fikk landet sitt organiserte postvesen, blant annet med en hovedrute mellom Christiania og Trondhjem. Blant de første postbøndene i bygda var Poffuell Rommengaard fra Nord-Sel. Han var postbonde så tidlig som i 1662.

Den første postruta mellom Christiania og Trondhjem gikk etter alt dømme gjennom Selsbygda allerede i 1647, året da landet fikk et organisert postvesen. Ruta gikk en gang i uka. Det har dermed vært posttjeneste i Sel i 350 år, med Romundgard blant de eldste poststasjonene i Gudbrandsdalen.

Da Norge fikk organisert posttjeneste ble det slutt med budstikke, kurerer og leilighetsskyss av brev. Postbønder og seinere postførere overtok transporten av det skrevne ord. Blant de mange bøndene som tok på seg å bringe post mellom Christiania og Trondhjem var bonden på Rommundgaard på Nord-Sel, Poffuell (Pål) Rommundgaard.

Postbonden på Rommundgard

Gjennom kongelige forordninger ble Poffuell Rommundgaard og andre bønder pålagt å frakte posten, en plikt i likhet med skyssplikten. Til gjengjeld fikk postbøndene visse privilegier, som å slippe friskyss av embedsmenn og adel. De ble også fritatt for militærtjeneste for seg sjøl og to tjenestekarere.

Disse tjenestekarene, postkarene, skulle hjelpe postbonden med å frakte posten. Det var brevet som var grunnlaget for postskyssen, og budskapet var stort sett påbud fra myndighetene. Brevet skulle fram snøggest mulig, fra postgard til postgard.

Romundgard var en slik gard, eller poststasjon som det også ble kalt. Av gamle notater fra Romundgard går det fram at Poffuell Rommengaard var postbonde i alle fall fra 26. mai 1662, bare 15 år etter at landet fikk et organisert postvesen. Han førte "posten 2 mil nordefter til Dovre og 7 fjerding sørefter til Breden".

I et brev datert 9. juli 1664 til stattholderen i Norge, Ulrik Frederik Gyldenløve, ber Poffuell om å få være alene om postføringen. På grunn av mye skyssferd hadde han delt postskyssen med andre gardar. "Effterdj Schydtzferd nu ehr aff Schaffett, Ehrbiuder ieg mig: Aleene at will føre Posten".

Romundgaard, eller Romengaard, er også nevnt som poststasjon i postruten Christiania - Trondhjem i forbindelse med "Forklaring til Pontoppidan's kart 1785".

Selsvollene vanskelig

I juni 1704 ber Tord Tostensen Romundgaard Kongen om å få flere til å hjelpe seg med postføringen. Han grunngir søknaden med vanskelige veiforhold over Selsvollene i flomtider, og at hans skysskar for noen år siden satte livet til i en av tverrelvene.

I et avskjedsbrev fra 25. juli 1776 fra Jens Schanche, postkontrollør i Norge og postmester i Christiania, heter det "at Jacob Olsen Jørgenstad haver tient som Post-Karl for Post-Stationen Romungaard paa Sell den

Allernaadigst anbefalede Tiid, nemlig fulde 7 Aar til Dato, og imidlertid har i samme sin Tienste forholdet sig u-paaklagelig....” Med dette var Jacob Olsen Jørgenstad fritatt for framtidig militær tjeneste.

I 1779 var Tor Rommundgaard poståpner på Nord-Sel, og i folketellingen fra 1801 for Waage får vi vite at den ugifte husbonden og gårdbrukeren Thord Thorsen (25) er poståpner på Romundgard.

En annen bekreftelse på Romundgard som postgard finner vi i en postfortegnelse fra 1808 om poståpnerier som skal forsynes med nytt segl - den nye kongens monogram. Her nevnes blant andre “Romundgaard i Sell”.

Å føre fram posten var en plikt som fulgte garden. På denne måten har Romundgard vært postgard gjennom generasjoner. Hvor lenge posten var på Romundgard vet vi ikke, men en timeseddel for postens ankomst og avgang ble i 1834 testert (signert) T. Romundgaard.

Skrivemåten har variert gjennom tida, og garden er omtalt som Romundgaard, Romenggaard og Romundgaard i Sell. På et brev fra 1788, oppbevart i et gammelt gardsarkiv på Håkenstad i Vågå, er for eksempel brukt Zell som adresse. I poststedfortegnelsene fra 1813 og 1816 er navnet skrevet Rumund-gaard. Fra 1833 har postnavnet variert fra Sell, Sel i Waage og fra 1854; Sel.

Over Vågårusten

Allerede før 1850 ble det satt igang postrute fra Sel, over Vågårusten, til Vågå og Lom. Denne ruta ble betjent av vernepliktig mannskap. I “Love og Anordninger” går følgende fram av en kongelig resolusjon, datert 17. april 1850:

“Kongelig Resolution, at der fremdeles, som hidtil, bliver, til Postens Befordring mellem Sells Postaabneri og Waage samt Lombs Præstegjelde i Gudbrandsdalens Fogderi, Christians Amt, at afgive værnepliktige Mandskaber til Brevdragere, og at de saaledes afgivendes Mandskabers Antal for Eftertiden skal være sex”.

Året etter ble det bestemt at ruten skulle være en gang ukentlig.

I en arbeidskontrakt fra 1883 heter det at ruta er satt bort til en postfører som “forplikter at befordre Posten med forsvarlig Hest og Kjørerredskab fra Waage til Sels Postaabneri samt efter Forlangende af Postvæsnet at medtage Post paa Retur til Waage Postaabneri (...) Postskydslønnen, der udbetales kvartalsvis af Christiania Postkontor bestemmes til 11 - elleve - Øre pr. Kilometer. Saafremt Post medtages paa Retur, erholder Postbefordreren en Godtgjørelse af 7 - Syv - øre pr. Kilometer for Returen”.

Fra 1883 blir posten mellom Sel og Vågå skyssed hele fire ganger ukentlig. Jakob Paulsen Laurgaard fra Nord-Sel og stasjonsholder Ole Olsen Lunde fra Vågå hadde da kontrakt om skyss med hest to turer ukentlig fra hvert sitt utgangspunkt, en avstand på 24 km.

Laurgardsbué ble poståpneri

Jakob Paulsen Laurgaard, også kalt “Gammel-Lårgar’n”, begynte som poståpner på garden sin, Laurgard i 1854. Laurgard hadde både skyssstasjon og butikk og “Gammel-Lårgar’n” fikk derfor enda en oppgave i tillegg til å være gardbruker.

På Laurgard var skysskifte, og hit kom også postskyssen. Landhandleriet var i ei stue inntil hovedbygningen. Her møttes bygdefolk for å handle, prates ved, høre nytt og hente eller sende et og annet brev.

Oppunder taket på Laurgardsbué hang parafinlamper, bøtter og seletøy. Bak disken var blant annet ubrent kaffe, en saltsekk og litt tørrfisk, og foran disken stod ei sildetønne. Spyttebakken hadde sin faste plass bakom døra.

Posttjenesten var begrenset på 1850-tallet. Da postføreren kom til gards hadde han stort sett med seg brev, og da særlig offentlig tjenestepost. Av de 1740 brevene som ble sendt fra Nord-Sel i 1857 var 159 verdibrev. Offentlig post utgjorde en god del av posten.

Fra Solhjem til Brennhaug

I 1858 hadde Jakob Paulsen Laurgaard kontrakt på postkjøringen fra Laurgard til Brennhaug i nord og Solhjem i sør, en avstand på henholdsvis "1 1/8 miil" og "1 1/2 miil".

Posten skulle føres fram i løpet av en og en kvart time per mil, iberegnet tid for hestebytte. Men postføreren skulle være "berettiget til i godt Føre at kjøre hurtigere, naar det skjønnes at saadant kan skee uden Hestenes Mishandling", som det heter i kontrakten med Departementet for det Indre.

"Gammel-Lårgar'n" fikk utbetalt skyssgodtgjørelsen hvert halvår. Han fikk 48 skilling per mil for to hester, for en hest 36 skilling. I tillegg fikk han en lovbestemt godtgjørelse for kjøreredskapen.

Jacob Paulsen Laurgaard blir i 1889 etterfulgt av Anders Nuvstad, den siste poståpneren på Laurgard.

Jernbanen endret mye

I 1896 ble jernbanen åpnet til Otta. Det ble da slutt med å føre posten over Vågårusten. Poståpneriene på de nyopprettede jernbanestasjonene på Otta og Sjoa ble da utgangssted for postskysse til Ottadalen og Heidal. Poståpnerier ble flyttet fra garder til de nyopprettede jernbanestasjonene.

Fra 1896 overtok gardbrukeren på Skårå, lærer Hans Nygaard, som poståpner på Nord-Sel. Dette året ble det innlevert 3500 brev til sending. Jernbaneutbyggingen nordover førte til mer arbeid for poståpneren. I anleggstida ble han derfor gitt høyere lønn. I 1913 ble jernbanen åpnet mellom Otta og Dombås. Posten på Nord-Sel ble flyttet til stasjonen. Med jernbanestasjon i bygda ble stasjonen det naturlige sted også for posten. I 1913 blir poståpneriet flyttet dit, med stasjonsmester Jon Pedersen som poståpner. Der er det fram til 1954, med forskjellige stasjonsmestre som postansvarlige.

I 1954 blir landpostbud Martinus Thorud poståpner i tillegg, og flytter posten heim til seg. Tredve år seinere holder postkontoret til i Ruth Sandbergs hus, med Lars Larsen som poståpner. Men posten trenger større plass, og i 1994 leier man nye og romslige lokaler hos samvirkelaget.

Da poststyrer Ingunn Berge stengte Sel postkontor for godt 30. september 1997 hadde det ni tilsatte i tre og et halvt årsverk. Kontoret hadde denne dagen to landpostruter med en total kjørelengde på ti mil daglig. Dagen etter ble postekspederingen overtatt av Sel samvirke, mens posten ble kjørt ut fra Otta. Sel postkontor var inntil det stengte det eldste postkontoret i Sel kommune og ett av de eldste i hele Lillehammer postområde.

Posthus på Høvringen

Høvringen med sine mange seterpensjonater og hoteller fikk tidlig behov for transport av post til sine mange gjester. Turistvertene ordnet seg i sesongen med et privat bud. Han hentet posten på Nord-Sel, og vekselvis syklet og bar posten fram til de enkelte turiststedene.

Med stadig flere hyttefolk og turister ble det behov for et poståpneri på Høvringen. I 1967 ble det opprettet poståpneri i butikken til Sigmund Sletten, med han sjøl som poståpner. Han drev også butikk på Nord-Sel, og fraktet posten med seg til fjells. Poståpneriet hadde full posttjeneste i butikkens åpningstid, og var åpent alle arbeidsdager, også påskeaften. Denne tjenesten på påskeaften var Høvringen poståpneri alene om i hele Gudbrandsdalen - lenge etter at poststedene ellers hadde stengt denne lørdagen.

Fra 1985 ble poststedet gjort om til sesongbrevhus. Det betjenes fortsatt av Høvringen Handel, som daglig utveksler post med landpostbudet fra Otta. Rett over fjellet, på Mysuset, ble det opprettet sesongbrevhus i 1960. Brevhuset er nedlagt, men fortsatt deles det ut post på samme butikken.

Posttjenesten på Otta, Selsverket og Sjoa, samt i Bredebygden og Ottadalen, er tidligere omtalt i kapitlet "Posten har også jubileum" av Per Bakke, i Historielagets forrige bok "Otta gjennom 100 år" fra 1996.

Digital opplæring

17 postpensjonister deltok på opplæring på Gjøvik 27.april og på Hadeland den 3. mai!

Det var godt oppmøte på begge kursene der vi hadde størst fokus på bruken av mobiltelefonen. De nye mobiltelefonene er jo som små datamaskiner og kan mye mer enn å ringe med. Størst oppmerksom hadde vi rundt sikkerhet, bruk av apper og ladevettregler. Med mange apper på mobiltelefonen kan det være lurt å gruppere apper, å sette eget navn på hver enkelt gruppe. Da blir det enkelt å finne dem igjen. Alle deltakerne la inn snarvei på nettsiden til Postens Pensjonistforbund der de kan lese både sentrale og lokale nyheter, og ikke minst lese vårt medlemsblad Postdølen. Til høsten blir det oppfølgingskurs på begge steder.

Foto Bjørn Ødegård

På bildet ser vi noen av deltakerne på Hadeland som har en kaffepause.

Gruppere apper med egne navn gir god oversikt!

KOMMUNE- OG FYLKESTINGSVALGET HAUSTEN 2023

Styret i postpensjonistane i Oppland er opptatt av at engasjerte postpensjonistar blir å finne i kommunale eldreråd, også etter valget i haust. Det skal og veljast/oppnemnast eit fylkeseldreråd i Innlandet.

Det er utsendt eit skriv til alle rodeleiarane i Oppland, der dei blir oppmoda til å prøve å finne eigna kandidatar som vi kan foreslå til kommunane. Ved å opplyse om dette i Postdølen også, når vi alle. Det er kommunestyret/bystyret som oppnemner eldreråd, som regel i oktober, så Styret i postpensjonistane må ha kandidatnamna innan utgangen av august.

Ta gjerne kontakt med Arve, tlf 917 27 417, for meir/nærare opplysningar om kva vervet går ut på.

Nytt om våre medlemmer

i juni gratulerer vi ....

Fødselsdato	Fornavn	Etternavn	Poststed	Alder
03.06.	Hans	Brenden	Vågå	65
06.06.	Ola	Hovdhaugen	Venabygd	75
08.06.	Roy Arne	Ekern	Gjøvik	75
13.06.	Marie Oline	Johansen	Fåvang	80

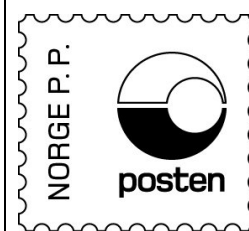

Dødsfall

Inger Marie Eik Myrhaugen, Fåvang, døde 19. april 2023.

Håkon Steinar Berget, Øyer, døde 22.april 2023.

Returadresse:
Postpensjonistene,
Oppland
Holshågåvegen 21
2656 FOLLEBU

Dette må vi huske

Mai 2023

- 24.05. Kaffetreff på Dombås/Moskusgrillen kl. 12.00.
- 24.05. Tur i Gågrupper, oppmøte på parkeringa ved friområdet sør for Strandtorget kl. 10.00.
- 25.05. Sommeravslutning på Gjøvik/Hovdetun kl.12.00.
- 30.05. Kaffetreff på Otta/Pilarguri kaffè kl. 12.00.
- 30.05. Kaffetreff på Fagernes/Gjestegården kl. 12.00.
- 30.05. Postmusè-vennene på Maihaugen kl. 10.00-14.00.

Juni 2023

- 01.06. Tur i gågrupper. kl.10.00 Det blir en runde i Moelv med Turid som guide. Vi avtaler samkjøring fra Lillehammer.
- 05.-09. Tur til Island.
- 06.06. Kaffetreff på Lillehammer/Gartnerhagen kl. 12.15 m/Quiz.
- 07.06. Kaffetreff på Hadeland Gjestegård kl. 12.00.
- 07.06. Kaffetreff på Dokka.
- 08.06. Tur i Gågrupper kl.10.00. Vi møtes på parkeringa ved kanalen.
- 13.06. Postmusè-vennene på Maihaugen kl. 10.00-14.00.
- 14.06. Tur i gågrupper kl. 10.00. Dette blir den mest krevende turen, kupert og 6-7 km. lang. Se nærmere beskrivelse på nettsiden.
- 14.06. Kaffetreff på Fåvang/Ysterikroa kl. 12.00.
- 20.06. Kaffetreff på Lillehammer/Gartnerhagen kl. 12.15.
- 21.06. Kaffetreff på Dombås/Moskusgrillen kl. 12.00.
- 22.06. Tur i Gågrupper kl.10.00. Vi samkjører opp til toppen av Besserudgrenda. Se nærmere beskrivelse på nettsiden vår.
- 27.06. Fagernes – Kaffetreffen har sommerferie.
- 27.06. Kaffetreff på Otta/Pilarguri kaffè kl. 12.00.
- 29.06. Gjøvik – Kaffetreffen har sommerferie.

Styret

LEDER:

Leif Bredli   Holshågåvegen 21
2656 FOLLEBU
Mobil: 950 83 021

NESTLEDER:

Unni Haugen   Viksvevegen 12
2636 ØYER
Mobil: 916 83 394

ØKONOMIANSVARLIG:

Ola Hovdhaugen Venabygdsvn. 580
2632 VENABYGD
Mobil: 992 49 381

SEKRETÆR:

Arve Nørjordet   Liavegen 343
2686 LOM
Mobil: 917 27 417

STYREMEDLEM:

Inger Åse Marstein   Ormbakkvn. 23
2670 OTTA
Mobil: 412 05 597

1. VARAMEDLEM:

Sigrunn Bredli   Holshågåvegen 21
2656 FOLLEBU
Mobil: 481 51 192

2. VARAMEDLEM:

Anne Lise Stensgård   Skjåkvegen 500
2690 Skjåk
Mobil: 415 12 897

E-post til vår avdeling er:

oppland@postpensjonistene.no

Redaktør Postdølen:

Egil Haug og Torill Anita Farstad